

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Dve znameniti seji.

V petek in v soboto razpravljalo se je v državnem zboru o slovenskih šolah v obče, zlasti pa o ljudskih šolah na Koroškem, in ker sta ti dve seji velikanske politične važnosti, hočemo o njih poročati obširneje.

Pri razpravi o proračunu naučnega ministerstva in sicer pri točki 20. „Ljudske šole“ oglašil se je za besedo poslanec Klun: Nenemški narodi v Avstriji želé, da bi se njih deca na ljudskih šolah poučevala v materinem jeziku. (Glasno odobravanje na desnici.) Tej želji se najbolj upira mestni magistrat v Trstu, ki je okužen z iredentističnim duhom. (Čujte! na desni.) Tam silijo slovensko deco, da hodi v nemške in italijanske šole, dočim slovenskih ondu niti ni. Mestni zbor Ljubljanski prisilil je minister, da je ustanovil nemško ljudsko šolo. Čudno, da vlada neče nasproti Trstu porabiti ta isti zakon, ki je služil v Ljubljani tako izvrstno. (Odobravanje na desni.)

Žalostne so razmere koroških Slovencev. Učni načrt, ki je veljaven za ondotne šole, je prava ironija šolskih zakonov in predpisov. Slovenščina ni niti na utrakvističnih šolah reden učni predmet. Na mnogih koroških šolah nastavljeni so učitelji, kateri slovenskega jezika sploh ne znajo. (Čujte! Čujte! na desni.) To si je mogoče raztolmačiti le s tem, da na Celovškem učiteljski slovenščina ni obligaten predmet. (Čujte! Čujte! na desni.)

Učitelji, kateri se bavijo z učenjem slovenskega jezika, izpostavljeni so šikanom ne samo stanovništva, ampak tudi naučnih organov. (Čujte! na desni.) Učitelji pa, kateri se prištevajo sovražnikom slovenskega jezika, smejo si dovoljevati največje moralne izgrede (Posl. Steinwender: Oho! Posl. Götze: Zategadelj že ne!) ne da bi so jim kaj zgodilo. Takšen slučaj primeril se je zadnje dni. (Posl. Steinwender: Vi fajmoštri glejte sami nase!) Ako se hoče zboljšati šolske razmere na Koroškem, treba je reorganizovati učiteljske. Treba je nastaviti profesorjev, kateri so zmožni slovenskega jezika. (Posl. Gregorec: Takih tam sploh

ni!) Končno je treba deželnemu šolskemu svetu ukazati, da se drži strogo šolskih zakonov. Nihče si ne more predstaviti, s kakšnimi izgovori zamejuje dež. šolski svet koroški peticije koroških občin za slovenski pouk. Dokaz tega šolska občina v Št. Jakobu. (Nemir na levici. Posl. Steinwender: To je stara stvar! Posl. Povše: Ali vedno nova! Posl. Steinwender: Pripovedovali ste jo že stokrat! Posl. Spinčič: To je zastarela krivica! Posl. Moro Pogreto zelje! Posl. Tirojan: To je grozovitost!)

Posl. Klun: Prosim ne motite me! Že l. 1878. storila je ta občina korake, da bi se na ondotni šoli uvedla slovenščina kot učni jezik, ali ta prošnja se je z vsemi mogočimi sredstvi zavirala in zadrževala. Tekom dvanajstletnega boja se tej občini ni posrečilo urediti šole tako, da bi od nje obiskujoči jo otroci imeli kako korist. Isto tako se ravna z drugimi občinami. Učna uprava imela bi narediti konec temu nasilnemu ravnanju deželnega šolskega sveta s slovenskim prebivalstvom. Deželni šolski svet ima pri ministerstvu vse drugo zaupanje, kakor n. pr. kranjski dež. šolski svet. Okrajni šolski nadzornik v Kočevji je bil odstavljen, ne da bi bil deželni šolski svet kranjski kaj vedel o tem! (Čujte! Čujte! na desni.) Deželni predsednik odgovoril je na interpelacijo, stavljeno v tej zadevi v deželnem zboru kranjskem, da mu niso znani uzroki, zakaj je bil odstavljen oni šolski nadzornik. (Čujte! Čujte! na desni.) Na Ljubljanskem učiteljski imenovan je bil učitelj godbe, kateri slovenščine ni zmožen, dočim je deželni šolski svet kranjski za to mesto predložil tri kompetente, ki so bili vešči slovenskega jezika. Proti takemu ponižujočemu ravnanju z deželnim šolskim svetom moramo glasno in odločno protestovati. (Burno odobravanje na desnici.)

Poslanec Schwegel ne pozna razmer na Goronjskem, kajti kar je govoril pred nekaterimi dnevi, da si stanovniki ne žele nove gimnazije v Kranji, ampak mesto nje rajši kako obrtno ali trgovinsko šolo, je neresnično. Proti takim šolam je prebivalstvo odločno protestovalo. Tako je torej z narodnim mirom v zemljah, kjer stanujejo Slovenci. — Nemci,

ki hočejo hegemonijo svojega plemena, so s takim mirom seveda zadovoljni, toda vladi ne more biti vsejedno, jeli biva v teh zemljah zdrav in čil narod ali pa, ako bivajo tam duševni mrličji. (Burna pohvala na desni.)

Prehvaljeni narodni mir na Koroškem je za narod slovenski grobni mir. Ali zapomnite si, živih nas ne bode pokopali, in če mislite, da ste slovenski narod na Koroškem že k miru prisilili, se motite hudo; narod ni mrtev, samo spi še, toda začel se je vzbujati, že ustaja iz svojega groba in praznoval bode dan probude, kadar se bode vlada prepričala, da ni pametno, ne politično in ne pravično, ako se nadarjenega naroda duševni napredek siloma zavira. (Burno odobravanje na desni in mej češkimi poslanci.)

Naučni minister Gautsch: Visoka zbornica! Neposrednega mojega predgovornika izvajanja so me prisilili, da se udeležim razprave. Najprej pogniti se mi je za dež. šolski svet koroški in za tiste naučne organe, ki nimajo tukaj družega zagovornika kakor mene, in katere je gospod poslanec za kmetske občine Ljubljanske napadel. Učna uprava odloča, kadar je to treba, o vseh ukrepih in ukazih šolskih oblasti in šolskih organov in odbiti mi je insinvacijo, da so ti organi ali ta oblastva v šolskih zadevah pristranska. To očitje se mi zdi ravno tako neopravičeno, kakor gosp. govornika zagovarjanje deželnega šolskega sveta kranjskega.

Predno bodem govoril o glavni stvari, ki jo je razpravljaj gosp. poslanec, pokazati hočem, kako pristranski so popisane nekatere stvari, ki jih je povedal g. govornik, in ki so se vršile povsem drugače.

G. poslanec povedal je mej drugim, da je učna uprava vsled nekaterih pomislekov, ki jih je imela zoper objektivnost nekega okrajnega šolskega nadzornika, tega odstavila.

To je gotovo jako blago povedano, a umevno mi je, zakaj se je gosp. poslanec ravno v tem slučaju tako blago izrazil. Povedati pa moram nekoliko več: omenjeni okrajni šolski nadzornik se je odstavil, ker se je uradno konstatovalo, da ni izvajal

LISTEK.

Kneginja Ligovska.

(Odlomek romana M. J. Lermontova, poslov. Vrbancov. III. Poglavje.)

Cenjeni čitatelji ste gotovo že takrat videli Fenello, vsi ste močno rokoploskali Novicki in Hollandu, zatorej jaz preskočim tukaj ostale tri nastope in vzdignem svojo zaveso baš v onem trenutju, ko pade zavesa Aleksandrijskega gledališča. Omenim le, da se je Pečorin malo zanimal za predstavo, bil je razstresen in je celo pozabil na zanimivo ložo, na katero je bil sklenil, da več ne pogleda.

Glasna in vesela tolpa gledalcev hitela je po zavutih stopnicah izhoda. Spodaj se je razlegal krik žandarmov, strežét. Dame, zavijajoče si in stiskajoče k stenam, so naslonjene z medvedjimi kožuhmi in očetov pred predrznimi pogledi mladine, so trepetale od mraza in smehljale se z nancem. Častniki in državni uradniki z lorneti hodili so gori in doli, prvi so rožljali s sabljami in ostrogami, poslednji pa s škorjajami. Bogate dame visokega stanu so napravljale posebno skupino na nižjih pragih paradnih stopnjic, smejale so se in obračale zlate

lornete na druge dame, navadne ruske plemenitnice. Druge so drugim skrivaj zavidale; prve nenavadne lepoto navadnim, druge navadne pa blesk, bogastvo in veljavo nenavadnim.

Oboje so imele svoje kavalirje; prve visoke in imenitne, druge pa prijazne in včasih malo nerodne! . . . V sredini so se rinili ljudje neveljavni, neznan niti s temi ni z onimi, navadni gledalci Kupci in prosti narod šli so iz gledališča pri drugih vratih. Tukaj je bila v malem podoba vse peterburške družbe.

Pečorin, zaviti v plašč, je s klobukom na oči pomaknjenim skušal prodreti do vrat. Prišel je do Elizabete Nikolajevne Negurov; na prijazen pozdrav odgovoril je z ravnodušnim poklonom. Hotel je iti mimo, pa ga je zadržalo sledeče uprašanje:

Zakaj ste tako resni, monsieur George? ste li nezadovoljni s predstavo?

„Nasprotno, jaz sem na vso moč rokoploskal Hollandu“.

— Novicka je jako mila, kaj ne!“

„Prav pravite.“

— Vi ste zanjo naudušeni.“

„Jaz sem redkokdaj naudušen“.

— S tem vi nikogar ne razvaselite! — rekla je nevoljno in ironično se nasmejala.

„Za nikoga ne vem, ki bi potreboval mojega razveseljavanja“ . . . odgovoril je Pečorin malomarno. „In naudušenje nekaj otročjega . . .“

— Vaše misli in besede se čudna menjajo . . . mari je davno?

„Kaj pa . . .“

Pečorin ni poslušal. Njegove oči so se prizadevale prodreti steno kožuhov, ženskih plaščev in klobukov. Zdelo se mu je, da je tam za stebri zagledal obraz mu znan, posebno znan . . . Ta trenutek zaklical je žandar, za njim pa ponovil strežé: Voz kneza Ligovskega.

Z obupljivim napenjanjem svojih sil je Pečorin razrival ljudi in hitel k vratim. Za kake štiri ljudi pred njim je švignil rožnorudeči plašč, zaškripali čevljički. Strežé je posadil rožnorudeči plašč v prekrasen voz, potem je pa za njim se v voz skobacal medvedji kožuh. Vratca so se zalopnile. „Na Morsko vozi!“ Zanimiv voz zamenil je drugi, morda nič manj zanimiv, pa ne na Pečorina. Stal je kakor okameneli. Mučna misel mu je rojila po glavi. Ta loža, v katero je bil sklenil, da več ne pogleda . . . Kneginja je sedela v njej, njena rožnobarvna roka je počivala na temnorudečem žamet. Njene oči so se pogosto upirale vanj, ali on se ni obrnil. Magnetična sila ljubljene ženske pogleda ni uplivalo na

svojega deželnega šolskega oblastva ukazov. Če je g. poslanec omenil govora deželnega predsednika v deželnem zboru kranjskem, moral bi bil popolnejše citirati in povedati, da je deželni predsednik v dotični seji deželnega zbora kranjskega na mojo prošnjo izjavil, da bode učna uprava tudi v bodoče jednako ravnala z vsakim okrajnim šolskim nadzornikom, ako bode kaj jednakega zakrivil.

Dovolite, da omenim še drugi slučaj: imenovanje učitelja glasbe na učiteljski v Ljubljani. Tudi ta slučaj ni takšen, kakor je bilo povedano. Začetkom tekočega šolskega leta popolniti je bilo na učiteljski Ljubljanskem mesto učitelja glasbe, katero se je praviloma razpisalo. Oglasilo se je petero prosilcev: trije niso imeli preskušnje a znali so slovenski, dva sta bila preskušena za glasbo a slovenščine nista znala. To je bila situacija, katero je imela rešiti učna uprava. Ker je dotičnik, ki sem ga imenoval, zmožen češkega, torej slovenskega jezika, ker je učni jezik na učiteljski nemški, in ker je imenovanje samo provizorično, je očitjanje gosp. poslanca neopravičeno.

Glavni predmet, s katerim se je bavil gosp. poslanec, so šolske razmere na Koroškem. Večina navedenih podrobnosti znana je že iz prejšnjih govorov tega gospoda, dovolite, da pojasnim tudi jaz, povsem na kratko, šolske razmere na Koroškem.

Na Koroškem so tri vrste šol: nemške, utrakvistične in v jedni šoli, kakor je povedal gosp. poslanec, namreč na Jezeru, je učni jezik slovenščina. Na nemške šole se tu z ozirom na govor g. poslanca ni treba ozirati. Tu se gré največ za utrakvistične šole, kajti tudi v bodoče, in če bi se še tako strogo izvrševal zakon, in če se ne bode oziralo na druge razmere, dati bode nemško šolo tisti občini, ki jo bode zahtevala.

Glede utrakvističnih šol se nam je povedalo, da je ura za pouk slovenskega jezika brez izjeme postavljena na konec šolskega pouka, da slovenščina ni obligatni učni predmet in več takih stvari. Te razmere rodile so se l. 1883, ko je deželni šolski svet na podlagi novele o ljudskih šolah izdal modifikovane učne črteže. V resnici so se pa te določbe že korenito premenile in dež. šolskega sveta koroškega ukrepi razveljavijo vse pritožbe g. poslanca. V rokah imam okrožnico dež. šolskega sveta koroškega z dne 9. t. m., s katero se določa, da je razvrstiti ure za pouk slovenskega in nemškega jezika tako, kakor je primerno krajevnim potrebam. V bodoče niso torej ure za pouk slovenščine nič več zadnje. Deželni šolski svet je nadalje določil, da je na vseh šolah pouk drugega deželnega jezika, torej slovenščine, za vse otroke obligaten, izvzemši tiste, ki izrecno zahtevajo, da bodo tega oproščeni, in katerih z ozirom na § 19. državnega osnovnega zakona v to ni smeti siliti. — Deželni šolski svet storil je še več. Da bi že v naprej ovrigel trditve, da so otroci na takih šolah z delom preobloženi vsled pouka v nemškem in slovenskem jeziku, določil je dež. šolski svet vsled jednoglasnega sklepa, da je takim otrokom odpustiti po jedno po učnem načrtu za risanje in telovadbo določenih ur. Iz tega ukrepa deželne šolske oblasti prepričala se bode zbornica, da nimajo šolska oblastva nobenega sovraštva proti pouku v drugem deželnem jeziku in s tem so tudi ovržene trditve gospoda poslanca.

njegove močne živce. O, tega sebi nikdar ne odpusti! Razjarjen šel je po tlaku, poiskal svoje sani, sunil kočijaža, da ga je zbudil, ležečega in pokritega z medvedovo kožo, ter odpeljal se je domov. Mi se pa obrnimo k Elizabeti Nikolajevni Njegurovni in pojdemo zanjo.

Ko je sedla v voz, začel jej je oče delati dolgo propoved o mladih ljudeh sedanjega časa.

— Le pogledimo na primer Pečorina, rekel je — ne da bi se oglasil pri meni ali pa pri Katrici (Katrica bila je petdesetletna žena njegova). Ne, še pogleda naju ne! ... Kako je bilo, ko sva bila midva mlada? Če se zaljubil mladenič, skušal je ustreči roditeljem, vsaj rodbini ... ni je pa zalezoval po raznih oglih in šepetal ž njo ... Kako je pa sedaj — kar sram me je! Pa tudi dekleta neso bila taka! ... Če si rekel kako besedo odveč, zauidela je in besede nesi dobil od nje. Sedaj se pa petindvajsetletna devojka že kar na vrat obešala Omožiti se kar hoče! ...

Elizabeta Nikolajevna je hotela odgovoriti. Solze so jej stopile v oči in niti besede pregovoriti ni mogla. Katarina Ivanovna potegnila se je zanjo. (Dalje prih.)

Gospod poslanec razložil nam je tudi obširno usodo nekaterih rekurzov, katere so uložile posamezne občine proti določbam dež. šolskega sveta. Baš sedaj ima ministerstvo dva taka rekurza v rokah, jednega je poslala občina Št. Jakob, ki želi, da je slovenščina izključni učni jezik, nemščina pa neobligaten predmet, drugega pa občini Tolsti vrh in Blato, ki hočeta, da je nemščina obligaten predmet v četrtem oziroma petem razredu. Vzlic temu, da se je g. posl. toplo potegoval za te rekurze, ne morem, ker mi je soditi o njih po veljavnih zakonih, ničesar drugega reči in le omenim, da se bode tem občinam, ako z mojo razsodbo ne bodo zadovoljne, obrniti kam drugam.

Razen teh rekurzov došlo je pa ministerstvu še 33 drugih prošelj koroških občin, katere je vse predložilo „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.“ (Posl. Ghon: Torej ne občine same!) Učna uprava odstopila je te prošnje kompetentnemu šolskemu oblastvu. Morda je pa upravičeno uprašanje: Kako je to, da je „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ zbirališče za te prošnje 33 občin o organizaciji šolstva? Jaz tega uprašanja ne stavljam. Sodim, da se bode to uprašanje stavilo na drugem mestu, kjer imajo moč, ne samo odgovoriti nego tudi storiti kar treba. (Silno pritrdjevanje na levi.) S svojega stališča mi je pa vender še nekaj povedati.

Ako pregledamo vse te prošnje in vse to, kar se je gledé šolstva na Koroškem povedalo, zdi se nam, kakor da je vse narejeno in pripravljeno po posebnem načrtu, ki je mirnemu življenju obeh narodov nevaren in škodljiv razširjevanju in negovanju nemškega jezika. Znanje vsem izobražencem umevnega jezika, to je znanje nemščine, je pa v Avstriji nepobitna potreba. (Živo pritrdjevanje na levi, odločno ugovarjanje na desni. Posl. Svoboda: Je prav koristno. Posl. Ferjančič: To ni naloga ljudske šole. Posl. Svoboda: Prav zdravo je, če znate nemški. Posl. Šuklje: Vaših nasvetov ne potrebujemo, gospod kolega.)

Naučni minister Gautsch: Pravim, znanje vsem izobražencem umevnega jezika, to je znanje nemščine, je v Avstriji nepobitna potreba, katero bi morali resni politiki toliko bolj poštovati, ker je ljudstvu samemu v korist, ako se tej terjatvi zadošča.

Sodim, da je negovanje in poznavanje takega vkupnega jezika jedino sredstvo varovati šolstvo, ki se v narodnem oziru vedno krepkeje razvija, osamljenja, ki bi uničilo ves cvet duševnega delovanja.

Na Koroškem jemati je pa še druge okolščine v poštev. Vsak, kdor pozna Koroške razmere — naj bodo to Slovenci ali Nemci — in g. poslanec je to sam priznal, so v tem jedini, da je za koroške Slovence znanje nemškega jezika potrebno tudi iz gospodarskih razlogov. Morda bodo kdaj tisti, ki zahtevajo z vsemi mogočimi sredstvi, sklicevaje se na zakonske določbe, preosnovo koroških šol, to še obžalovali. Ministerstvo razsodilo bode o predloženih prošnjah in rekurzih po zakonu, naglašam pa, da tisti, ki zahtevajo izpremembe sedanje ureditve, prevzamejo veliko odgovornost, katere ne bodo mogli odkloniti, in katero je presoditi po tem, kar sem navedel. Šolska organizacija, kakor se zahteva, ne bi bila v korist ampak na očitno škodo.

Gautschev govor naredil je v vsej zbornici velikansk utisek. Slovenski poslanci, tudi najkonservativnejši, hiteliso k Mladočehom inklicali: „Mi ne ostanemo dalje v večini, mi pristopimo k Vam v opozicijo. — Tega ne smemo mirno pretrpeti! To je sramota!“ Komaj je končal Gautsch, hiteli so Mladočehi trumoma k predsedništvu in se upisovali v zapisnik govornikov, da bi nastopili proti Gautschu in se potegnili za Slovence.

V sobotni seji govoril je kot glavni govornik posl. Šuklje proti predlogi.

Posl. Šuklje izjavlja, da zmatra izvolitev za generalnega govornika za posebno čast, in ne za slučaj. Vodilni list levece rekel je upravičeno, da je govornik mej svojimi tovariši jeden najbolj zmernih. Morda sem bil baš zato izvoljen, da vzlic tej umerjenosti svoji v imenu razžaljenega naroda spregovorim nekoliko besed v obrambo (Pritrdjevanje mej Slovenci in Mladočehi) in da za-

vrnem očitjanja, ki so se dvignila proti nam z vladne strani, in katera slovenski poslanci niso niti pričakovali še manj pa od te vlade zaslužili. (Pritrdjevanje mej konservativci.) Potrudil se bodem govoriti mirno, tembolj, ker je naučni minister govoril z veliko in neosnovano, morda bi se dalo reči strastno razburjenostjo. Stvarnega povedal je naučni minister bore malo. Pustil je vse vspodbudbe — in teh je bilo mnogo — pustil je vse velike probleme ravnodušno na strani. Vse njegovo govorjenje je bilo, kakor da je pred njim govoril jedini poslanec Klun in tudi pri tem ravnal se je po jako čudnem eklektizmu. Posl. Klun povedal je mnogo, čemur ni odrekati stvarnega značaja. (Živo odobravanje mej Slovenci, Mladočehi in češkimi veleposestniki.) Naučni minister se jih je dotaknil le površno. S svoje olimpične visočine se ni oziral na to, jeli z avstrijskega stališča prav in dobro, da ob zeleni Adriji živeči slovenski narod v težkem svojem boji za obstanek pogine. (Živo odobravanje mej Slovenci in Mladočehi.)

Kaj je minister prav za prav povedal? Analizirjmo njegov govor. Tretjina govora posvečena je malenkostnim zadevam ki jih je poslanec Klun omenil, in zasoljena je ta tretjina z nekaterimi zelo cenanimi dovtipi. (Prav dobro! mej Slovenci.) Za temi prišli so izvestni izreki, ki so deloma brez pomembe, deloma za avstrijske nenemške narode žaljivi. (Živo odobravanje mej Slovenci in češkimi veleposestniki.) In konec — borni konec navaja stvari, gledé katerih more pedagog le z rameni zmajati, gledé katerih se pa politik ne more prečuditi, da je mogoče, da v pravni državi kakor je Avstrija (Posl. dr. Herold: Kakor bi imela biti!) da v pravni državi, ki po ustavi vsem narodom jamči ravnopravnost, razvija zastopnik vlade nazore, ki žalijo v skrajni meri pravno čustvo avstrijskih narodov. (Živo odobravanje mej Mladočehi, konservativci in češkimi veleposestniki.)

Kaj je bil uzrok tej silni razburjenosti naučnega ministra? Jeli bil posl. Klun tako grozno poželjiv? Jeli morda za koroške Slovence zahteval Bog vé koliko visokih šol in akademij znanosti? Drugega ni zahteval, nego da obvelja tudi za koroške ljudske šole državni osnovni zakon. Po členu 19. odstavku 3 tega zakona je določeno, da je v tistih deželah, kjer prebiva več narodov, urediti učne zavode tako, dani nikogar siliti, naj se uči drugemu deželnemu jeziku, ampak vsak narod naj ima priliko izobraževati se na podlagi svojega jezika. Govornik polemizoval je na to z ministrom glede rekurza občine Št. Jakob in potem rekel: Jaz nisem sentimentalne naravi, odkrito pa izpovem, da me je trinajstletni težki boj te občine za zakonito zajamčne pravice, boj, ki je nekateri kom liberalne barve povod k slabim dovtipom, močno ganil. Minister naredil je včeraj nekaj takih dovtipov, ki jih je posebno slastno pogoltnil posl. Svoboda. Vzlic faktumu, da se ta občina že trinajst let bori za svoje pravo, očital je minister posl. Klunu, da dolži naučne organe pristranosti. Vajen sem zmatrati avstrijske ministre za čuvarje zakona. Tu se pa gre za flagrantno kršenje zakona in minister zavrača vender pritožbo, da se ravna pristranski.

Govornik pojasnjeval je na to šolske razmere na Koroškem ter omenil, da je došlo ministerstvu 33 prošelj gledé učnega jezika. Naučni minister ni o vsebini teh peticij črnil niti besedice, naglašal je samo to, da jih je izročilo „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.“ Kar je o tem govoril minister, ni drugega nič, nego gola in navadna grožnja, a Slovencev ne oplaše niti grožnje niti nasilstva. (Živo pritrdjevanje in ploskanje mej Slovenci, Čehi in češkimi veleposestniki.)

Minister govoril je o postopanju, ki se vrši po gotovem načrtu in temu pritrdjam popolnoma. V zadevah, ki se tičejo naših rojakov na Koroškem, postopali bodemo vselej po načrtu. (Odobravanje mej Slovenci in Mladočehi.) Zastopali bodemo pravice svojega naroda v zmislu ustave, na katero je prisegel tudi minister, o čemer je pa bilo v včerajšnjem njegovem govoru bore malo malo čutiti. (Odobravanje mej Slovenci in Mladočehi. Posl. Gregorec: Na zatožno klop ž njim!)

Posl. Šuklje: Glavna misel ministrovega govora, ako jo cenimo po svoji pravi vrednosti in z nekimi utesnitvami, je obče pripoznana res-

 Dalje v prilogi.

nica; v tej obliki, kakor jo je iznesel včeraj minister pred zbornico, je silno pretirana. Minister je govoril o neobhodni potrebi, da zna v Avstriji vsak izobraženec nemški jezik. Pripravljen sem, pripoznati to tudi v tej meri. Mi nismo sovražniki nemškemu jeziku in zahtevamo, da ga umeje vsak izobraženec. A v kaki zvezi je to z organizacijo koroških ljudskih šol? Hoče-li minister, da bodi vsakdo, ki pohaja koroške ljudske šole, tudi drugega deželne jezika, torej nemščine, zmožen? Ali misli, da kmetovalec, ki v kafi samotni dolini orje zemljo svojo, ne more živeti brez znanja tiste bore nemščine, ki si jo je osvojil v šoli? S tem degraduje šole v navadne učilnice za jezike. (Odobrovanje mej Slovenci.) Čudna je usoda naše Avstrije, in mi Slovenci jo čutimo v tem trenutku. Ko so se letos na spomlad odprli ti prostori novovoljenim zastopnikom narodov, pozdravil nas je svetli cesar z nagovorom, v katerem je priporočal, da začasno popustimo svoje posebne želje in da se posvetimo rešitvi nujnih in velevažnih reči. Slovenski poslanci ustregli so temu pozivu z lojalno in patrijotično udanostjo. Čudovito mirni in malobesedni smo postali zadnji čas in ministriški predsednik bode priznal, da mu je pritiskanje Slovencev motilo spanje le malo. Storili nismo tega lahkim srcem. Težak je boj, ki nam ga je bojevati in pasivno ulogo svojo v tej hiši plačujemo doma s svojo popularnostjo. (Tako je! mej Slovenci.)

Silno težak je naš boj protijavnemu mnenju, ki vedno silneje in odločneje zahteva, da prestopimo v tabor Mladočehov. Doslej odbili smo vse napade. Sedaj pa usul se je čez nas včerajšnji govor in z vladne strani se takorekoč odobravaljo tiste agitacije, ki so nam nevarne in ki trde, da od sedanje vlade ni Slovencev pričakovati ničesar in da za slovenske poslance ni drugod mesta, nego na strani ekstremne in brezozirne opozicije. Poleg drugih zaslug, katere rad pripoznam, ima naučni minister tudi zaslugo, na katero opozarjam njegovega bijografa, da podpira s posebnim uspehom skrajne stranke. (Smeh mej Mladočehi.) Propad staročeske stranke začel se je s tistim nesrečnim ukazom o dislokacijah in nezadovoljstvo, ki se je iz tega rodilo, odločevalo je pri mladočeskimi volilnih zmagah. Ali ta uspeh še ne zadošča naučnemu ministru, in par force imel bi rad poleg Mladočehov tudi Mladoslovence namestu nas zmernih Slovencev, ki smo se, službujoč sedanjemu sistemu, obrabili in katerim so vsled včerajšnjega govora postala tla prevroča. Skromne terjatve koroških Slovencev, kakor jih je formuliral včeraj posl. Klun, razburile so ministra; kaj bode šele počel, ako bodo naši nasledniki formulovali svoje terjatve na podlagi jugoslovanskega državnega prava? (Oho! na levi, pritiranje na desni.) Mi tega ne bomo storili, za nami pa bodo prišli drugi, ki bodo to storili. Včerajšnji govor ne bode ostal brez izvestnih konsekvencij, ki se bodo izvajale v tem ali v onem zmislu; govor pa na vsak način ne bode ostal brez posledic. Ni mi znano, v kateri meri se misli sedanja vlada identifikovati z nazori naučnega ministra; mogoče, da nas čaka boj. Mi se ga ne bojimo, (Burno odobravanje mej Slovenci in Mladočehi), vsprejeli ga bomo ne lahkomiiselno ali tudi brez bojazni. (Dobro! dobro! mej Slovenci. Posl. Tišar: Vкупно z zaveznicami.) Spominjam se besed Calderonovih: „Čast je duši najsvetejša stvar, a duše vladar je Bog“. Dobro, gospoda moja! Mi slovenski poslanci bomo tako ravnali in ves narod bode z nami. Ravnali bomo tako, kakor nam ukazuje narodna čast — konec je v božjih rokah in upam, da Bog poštenega našega naroda ne bode dal ugonobiti. (Živo odobravanje mej Slovenci, Mladočehi in konservativci.)

Za Šukljejem govoril je še glavni govornik za predlog, koroški poslanec Ghon in trdil, da bode naučnega ministra govor utrdil narodni mir na Koroškem in da bodo koroški Slovenci veselja vriskali, ako se jim pove kaj je minister govoril. Ghon trdil je nadalje, da je slovenščina v vsaki vasi drugačna, da je knezoškof Missia sam rekel, da Slovenci pismenega jezika niti nimajo in dolžil narodno stranko umora Podkloštrum, skratka premleval vse to, kar smo že tisoč in tisočkrat

čitati v nemških novinah. Po kratkem a dobrem stvarnem popravku Kluna in izjavi posl. Ebenhocha, da se konservativci strinjajo s Slovenci, končala se je razprava o tej stvari.

Državni zbor.

Na Dunaji 11. novembra.

(Konec.)

Posl. Hajek zahteva pri tej točki strokovnih šol za južno Češko in Šlezko, Polak pa želi, da se ustanove potovalne šole za čevljarstvo.

Posl. Habermann meni, naj se da tehnikom, dovršivšim svoje študije, doktorsko dostojanstvo, ali vsaj pravice ž njim zvezane. Isto tako utemeljuje poslanca Barwinski in Roser različne krajne želje glede strokovnih šol.

Minister Gautsch izjavlja, da se je na južnem Češkem mnogo storilo za obrti, posebnost v zadnjem času. Tudi na Galisko obrnila je uprava svojo pozornost. Minister meni, da bi ne bilo nikakor opravičeno ustanavljati obrtne zavode po številu prebivalstva, nego da so krajne razmere dosti bolj merodajne za presojo te stvari.

Na to se preide k točki „ljudske šole“, h kateri se oglasi predarlski posl. Kohler. Njemu se vidi vera v nevarnosti. Skrajno verska šola pod izključno verskim nadzorstvom in uplivom vidi se mu izvedljiva. Dokler ne bode verske šole, ne bode miru in radi tega uprašanja bode moral i Gautsch izpreči: ure so mu že štete. Predarlski rešili bodo Avstrijo strašnega stanja, verske stiske in priborili zmagosno vsem narodom versko šolo. Oni so jedini pravi liberalci in njihova bode konečna zmaga. Pri učiteljih bode se moral pričeti preustroj in te s pomočjo cerkvene cenzure, in če ne bode možna rešitev.

Obračunavanje se na to prekine. Posl. Ferjančič in Klun položita interpelacijo do ministerstva notranjih zadev radi postopanja političnih oblastev uasproti družbi sv. Cirila in Metoda.

Seja se na to ob 4 $\frac{1}{2}$ uri po poludnevu zaključila.

Ob istem času je zborovala tudi gospodarska zbornica, v kateri so prvič sedeli vladiki Solnograški, Kiški in Vratislavski, ki so storili obljubo.

Ob 12 $\frac{1}{4}$ uri otvoril je grof Trauttmannsdorf prvo sejo tek. zasedanja. V otvorilnem govoru omenil je smrt kneza Czartoryskega in naznanil imena novoimenovanih udov zbornice, potem pa prešel na dnevni red.

Prvi nasvet o državni podpori za delavska stanovanja se je odklonil, akopram ga je poslaniška zbornica vsprejela.

Grof Chorinsky ugovarjal je preuredbi postave, kakor se je predložila po finančni komisiji, pa tudi z besedilom, sklenjenim v poslaniški zbornici, ni zadovoljen ter predlaga, da se predružači ali pa vrne finančni komisiji.

Poročevalec Beck se protivi temu predlogu in pravi, da to, kar je poslaniška zbornica opustila, lahko popolnijo deželni zbori ter prosi za neizpremenjen vsprejem predloga.

Grof Belcredi opozarja, da je uprašanje težavno. Sicer bi pa stvar nerešeno i občine same izvesti morale, če imajo dobro voljo, kar se pa vselej ne bode zgodilo. Ker niso vsi dež. in občinski redi in zakoni jednaki, bila bi prireditve skoro neizvedljiva, radi česar nasvetuje pristavek, da se izvede ondu postava popolnoma, kjer je ne zabranjuje deželni zakoni in občinski red.

Minister Steinbach pravi, da je izvedenje le formalna stvar. Komisija se je uprašanju izogibala, ker ga ni potrebno rešiti — gospodarska zbornica naj isto stori. Sicer pa zavira uresničenja zakona tudi predlog Belcredijev.

Grof Chorinsky izjavi, da ni hotel državno-pravnega uprašanja izzvati, Belcredi pa vidi v odgovoru ministrovem posredno odobravanje svojega govora.

Proti predlogu poročevalca se odkloni zakon z 29 od 54 glasov.

Grof Falkenhayn predlaga, da se nasvet z Belcredijevim pristavkom vrne komisiji, kar se tudi zgodi.

Konečno voli zbornica delegata namesto umrlega Czartoryskega, in sicer grofa Montecuculija.

Ob 2 $\frac{1}{2}$ uri popoldne se zaključila slabo obiskana seja.

Slovensko šolstvo.

Govor poslanca Karola Kluna v 64. seji državnega zbora dne 6. novembra 1891.

(Konec.)

Stavil bi torej do visoke učne uprave nujno prošnjo, da odpravi kakor hitro mogoče te nedostatke in priredi za novoustanovljeno spodnjo gimnazijo Ljubljansko nove prostore, ki bodo zadoščali vsem zahtevam higijene in znanosti ter bi prav krepko prosil, da se ne odlašja dalje zgradba novega gimnazijalnega poslopja. Če nam je visoka učna uprava blagovolila predložiti naknadne kredite, in sicer za zgradbo ljudske in meščanske šole v Trstu s 25.000 gld., za zgradbo učiteljske pripravnice v Galiciji z 38.000 gld., visoka vlada pač ne bode našla izgovorov, da ne bi zahtevala jednakega naknadnega kredita za zgradbo gimnazijskega poslopja, ki naj bi se postavilo v Ljubljani.

A še jedne hude posledice moram omeniti, katero je prouzročilo razpuščenje Kranjske gimnazije in ta se tiče bolj duševnega, nego telesnega blagostanja naših otrok, o katerem sem baš govoril. Omenil sem že, da se z ustanovitvijo nove gimnazije v Ljubljani pač razbremeni tamošnja višja gimnazija, da se pa množi število učencev, odkar se je razpustila Kranjska gimnazija, tako da obe Ljubljanski gimnaziji ne zadoščata več temu številu. Kaj je posledica tega vednega naraščanja? Da se učenci, katerih je preveliko število, izredno strogo klasifikujejo, da se pri vsprejemu zahteva prav mnogo od njih ter da se ta način odstrani od študiranja mnogo, morebiti nadarjenih mladeničev, ki bi pozneje morda bili postali dike za deželo in za znanost, kajti znano je, da se pri mnogih mladih ljudeh razvija duh pozneje, nego pri drugih. To je nedostatek, kateremu bi se odpomoglo s tem, da se spodnja gimnazija v Kranji reaktivira zopet, za katero se nahaja še popolnoma pripravno gimnazijsko poslopje in za katero bi ne trebalo državni blagajnici trošiti toliko, kakor za zgradbo nove spodnje gimnazije v Ljubljani.

Še drugi učni zavod mi je omenjati, ki je največje važnosti za slovansko prebivalstvo, t. j. spodnja gimnazija v Pazinu. Že v prejšnjih sesijah opozarjali smo na to, da bi gotovo bilo pravo in primerno, če se osnuje za hrvatsko in slovensko prebivalstvo Istre srednja šola.

Gospoda moja! Nedavno čuli smo iz ust gosp. ministerskega predsednika, ko je odgovarjal na interpelacijo poslanca Spinčiča, da nemški jezik v Istri ni v deželi običajen jezik, in vender je tam za nemško prebivalstvo, najbolj samo za uradniške rodbine v Pulji, nemška gimnazija. Italijansko prebivalstvo ima svojo gimnazijo v Kopru, akopram stvarja le manjšino prebivalstva Istre. Ali torej ni prav in opravičeno, da se za 180.000 Hrvatov in Slovencev ustanovi posebna srednja šola, in sicer nižja gimnazija, in sicer v Pazinu (Popolnoma pravo! na desni), kjer je bila že prej cela gimnazija, ki se je premestila v Puljo.

Priporočal bi torej to zadevo na novo Vaši blagohotnosti, visoko učno upravo pa bi prosil, da ustanovi spodnjo gimnazijo v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom in da reaktivira spodnjo gimnazijo v Kranji, da ne bi bilo videti, kakor da se slovanskemu prebivalstvu meri z drugo mero, nego pa nemškemu. (Tako je! na desni.) Nemška naselbina v Kočevji, ki broji vender le samo 15.000 duš, ima svojo gimnazijo (Čujte! na desni), katere jim mi ne zavidamo in jo jim puščamo prav radi, akopram je baš domačinci ne obiskujejo posebno dobro. Ali prosim, privoščite vender 180.000 slovanskim prebivalcem Istre svoj zavod, in dajte nazaj Kranjsko gimnazijo 100.000 prebivalcem naše lepe Gorenjske, katera ima štiri mesta, več važnih trgov in prav mnogo vasi ter prebivalstvo, ki glede inteligence presega marsikatero drugo. Zatorej prosim še enkrat visoko vlado, da reaktivira Kranjsko spodnjo gimnazijo, dobička ne bode imela samo kranjska dežela, nego gotovo tudi visoka državna uprava. Saj imamo v vseh strokah javnega službovanja pomanjkanje moči, ki se bode čutilo še bolj, ako se bodo odpravljali zavodi, ali pa se omejevali, kakor se godi pri nas. Sklepam s tem in prosim Njega ekselenco, naj nam prilično pove, katero stališče zavzema visoka učna uprava nasproti uprašanjem, o katerih sem govoril. (Priznanje in ploskanje z rokami na desni. — Govorniku se čestita z raznih strani.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. novembra.

Češka sodba o Gaučevem govoru.

Govor Gaučev, ki je vzbudil toliko senzacijo in z jednim udarcem podrl vso fantastično okičene sofizme dosedanjih zagovornikov vlade grofa Taaffeja in Hohenwartovega kluba, prouzročil je tudi mej češkimi našimi brati, da ga kritikujejo po svoji vrednosti in vse izjave čeških novlin potrjujejo z nova naše prepričanje, da bi naše poslance podpirali češkega naroda zastopniki vsekdar in povsod in naše interese identifikovali s svojimi. „Politika“ piše glede izjave ministra Gauča: „Mej desnico zmatra se sedanja situacija za jako resno in povsod prevladuje nazor, da je Gauč svoj govor nalašč tako ostro in zbadljivo prikrojil, da bi parlamentarni položaj zasukal tako, da bode levici v korist. Ako Hohenwartov klub razpade, potem je samo jedna večina, jedna vladna stranka mogoča in nemško-liberalni stranki se v zvezi s Poljaki ni boriti z ničemer več. Grof Taaffe, ki je sodeloval, ko se je stvarjal Hohenwartov klub, naj zahvali svojega kolego. — O tej isti stvari pišejo „Nar. Listy“ nastopno: Desetletna vlada grofa Taaffeja bila je doba obljub, zapeljiv in prevar in ni jej bil sojen drug konec, kakor ga je doživela v tej seji. Pokazalo se je končno, da se ta era ni razločevala od starega tradicionalnega avstrijskega sistema v ničemer. Samo za nekaj časa odvila se je zavesa da se je moglo v tmici toli hitreje in uspešneje delati za germanizacijo in centralizacijo. Zdaj so zaveso zopet zvlili in v kot postavili. Ministra Gauča govor odprl je oči celo tistim, ki so se dosihdob zvesto držali škrijcev grofa Taaffeja. Kar je govoril naučni minister v državnem zboru, to je tudi princip, na podlagi katerega se je delala sprava. Nemški jezik je v tej državi prvi jezik, drugi jeziki so idijomi nižje vrste, katere treba iztrebiti. To je torej stališče, na katero se je postavila vlada. To niso fraze, to je odkrita istina. Po tem govoru naučnega ministra je razvrstitev parlamentarnih sil neizogibna, zakaj ta govor moral je tudi poslednjega vladnega Mobikanca poučiti o tem, je-li sme še nadalje zaupati taki vladi in jo podpirati.

To je gotovo jasno govorjeno in mi prtrujemo temu od srca.

Poljaki in situacija.

„Czas“ prinaša že nekaj časa Dunajske dopise, ki se ne strinjajo z dosedanjimi nazori tega lista in kateri svedočijo, da se je stranka, stoječa za njim, začela ozirati po stalnih zaveznikih, ki bi poljsko prijateljstvo bolje plačevala, nego grof Taaffe. „Czas“ pravi, da je minola sesija dokazala, da je sedanja razvrstitev strank za delj časa nemogoča. Začetek bodočemu grupovanju strank je razlika mej zmernimi strankami, ki hočejo podpirati vladni program, kakor je bil razložen v prestolnem govoru, in mej radikalnimi elementi, kateri temu programu nasprotujejo. V tekoči sezoni ni pričakovati te konsolidacije, ker imajo samo Mladočehi pogum nazvati se opozicijo in jo resno tirati. Za vlado je vsaka velikih treh strank istovredna in jednako važna. Kartelna stalna večina se ne more več dolgo odlašati, a razmerje mej zavezniki mogla bi biti samo nepolitično, a politika proste roke ni v korist niti vladi niti strankam niti državi.

Decentralizacija državne železnice.

Poljski poslanci hoteli so siloma primorati vlado, da decentralizuje državne železnice, oziroma da osamosvoji one proge, ki tečejo skozi Gališko. To željo svojo podpirali so Poljaki prav krepko in celo pretili z opozicijo, ako se jim ne ustreže. Vzlic temu izrekel se je, kakor smo mej brzojavami sporočili, ministerski svet proti temu predlogu. Radovedni smo, kaj poretke na to Poljaki. V opozicijo zategadelj ne pojdejo, bržkone si bodo izprosili za svojo poslušnost kako drugo mastno koncesijo, katere jim grof Taaffe ne bode odrekel.

Vnanje države.

Kriza v Rumuniji.

V Bukureštu se vrše dan na dan ministerske konferencije, katerim predseduje kralj sam in ki imajo namen dognati ministersko krizo. Ministerski predsednik Florescu se sicer ni odpovedal, a minister Isvoranu odstopil bode definitivno, ker njegovih političnih nazorov ni mogoče spraviti v sklad z nazori in načeli sedanje vlade. Vsa zadeva se bode kaj težko rešila, ker se tu ne gre samo za osebnosti in za pesamne nazore, nego za načela in v prvi vrsti za načelo, kako je voditi vnanjo politiko. Baš za Rumunijo je vnanja politika odločilna točka, zlasti zato, ker je mej sedanjim pravcem, katerega glavni zagovornik je kralj sam, in mej željo naroda velik in čuten razloček.

Italijanske razmere

se nikakor ne morejo konsolidovati in jedna stranka napada in pobija drugo s toliko strastjo, da že to vsakemu treznomislemu človeku svedoči, da ni vse tako, kakor bi imelo biti. — Zlasti skuša sedanja vlada pobiti Crispija še predno je stopil zopet v javnost, samo zato, ker je videti, da bi utegnil Crispi prevzeti vodstvo opozicije, ki bi vsled tega mnogo pridobila. Oficijozni listi priobčili so nedavno

tega neko brzojavko Crispijevo, v kateri leta izraža nado, da bode demokracija, ne pozabivši slavnih za prepore Italije bojev l. 1848 in 1868 ustala proti sedanjim mogotcem, ki niso svojega življenja nikdar izpostavili nevarnosti, niti sicer kaj žrtvovali za domovino. Oficijozni listi očitajo Crispiju, da pozivlje s to brzojavko kar naravnost k revoluciji in ga zavračajo ostro.

Nemškega cesarja pravni nazori.

Nemški cesar Viljem ima o svoji cesarski veljavi nazore, ki so, kakor naglašajo nemški listi, v nasprotju z nemško ustavo. Pred kratkim, ko se je mudil v Monakovu, zapisal je v spominsko knjižico rek: „Suprema lex regis voluntas.“ To isto misel izrazil je nemški cesar že večkrat, akopram vselej z drugimi besedami. Na znanem podpisu na cesarjevi sliki za naučno ministerstvo čitajo so besede: „Sic volo, sic jubeo“. Pri nekem banketu je rekel: „Kdor se mi ustavlja pri delu, tega uničem“ in pri neki drugi priliki: „Jeden je v deželi gospodar, in to sem Jaz. Nikogar drugega ne trpim poleg sebe.“ — Na koga je naperjen rek, ki ga je zapisal cesar Viljem v Monakovu? Jeli boče s tem namigniti Bavarcem, ki ga ne marajo, da je nad voljo njihovega kralja volja cesarjeva? Dvomimo, da bi Nemci bili voljni udati se brepogojni tem načelom, ker njih posledica je izražana v znanem dovtipu: „Je veux ou je ne veux pas, voilà ma politique.“ Sicer je pa zanimivo, da so te dni pozdravljali Bismarcka v Berlinu s klicem: „Salus publica suprema lex“.

Domače stvari.

— (Odlični narodnjak koroški,) kakor je blagovolila imenovati „Südt. Post“ pisatelja svojega družega proti nam naperjenega članka, nam je prav dobro znan iz časov, ko je še bival v naši sredini! Ko bi ga „Südt. Post“ poznala tako dobro, kakor ga poznamo mi, javljane bi mu dajala naslov, ki mu nikakor ne pristaja. Saj je mož sam nedavno tožil, da ga zdaj nikdo ne vidi in neče poznati, po smrti pa se mu bodo stavili velikanski spomeniki (!?), od katerih pa on ne bode imel ničesar! O sancta simplicitas! Komentara ne treba. Sploh pa bi ta „odlični narodnjak“ imel veliko hvaležneje polje za svoje delovanje, če bi namestu tacih člankov, kakor je omenjeni, raje pisal o drugih potrebnih stvareh, katerih se žalibog ne manjka. Toliko za danes, ker nas ni volja se nadalje pravdati s tem „odličnim narodnjakom“. „Südt. Post“ prav od srca privoščimo njenega „hervorrageoden Parteigenossen“ (!), ker sta res drug družega vredna. Prosit!

— (Dr. Matko Laginja,) novi isterski poslanec, se brani, kakor se nam poroča, ustopiti v Hohenwartov klub, kar je gotovo „signum temporis“.

— (Iz Kamnika) se nam piše: Živela slovenska štajerska inteligenca, živio pisatelj članka iz Celja v Vašem cenjenem listu, dne 13. novembra. — Tako je prav, hinavščine ne trebamo. Z vele-spoštovanjem v Kamniku bivajoči štajerski rojaki.

— (Dnevni red) seji občinskega sveta Ljubljanskega v torek 17. dan novembra 1891 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Oznani predstava. II. Pravnega in personalnega odseka poročilo: a) o izpremembi pravil mestne branilnice; b) o mestne branilnice dopisu glede poslovne dobe upravnega odbora; c) o peticiji mesta Opave glede obdačenja bančnih podružnic. III. Poročilo glede stavišča za pošto in telegrafsko poslopje. IV. Finančnega odseka poročilo: a) o skontrovanju mestnih blagajnic in fondov dne 2. junija t. l.; b) o podpornega društva za slovenske visokošolce Dunajske prošnji za donesek; c) o nakupu zemljišča Marije Kubelke za kopanje gramoza; č) o pozivu odbora dolenskih železnic na zvišanje subskribirane zneska glavninskih delnic za 5000 gld. V. Stavbinskega odseka poročilo o makadamizovanju Starega, Mestnega in Marijinega trga. VI. Istega odseka posebni nasvet glede trotoarja iz asfalta na Mestnem trgu. VII. Vodovodnega ravnateljstva poročilo: a) o došlih ofertih za naročbo družega parnega stroja v Klečah; b) o prošnji upraviteljstva otroške bolnice za znižanje troška navrtalnih del; c) o znižanju pristojbine za večjo porabo vode v mestni klavnici. VIII. Sprejem občanov in meščanov.

— (Iz odboroze seje „Sokola“ Ljubljanskega.) V zadnji seji odločilo se je, da priredi „Sokol“ do novega leta tri zabavne večere in sicer dne 21. t. m., to je v soboto, prvi jour-fixe s sodelovanjem pevskega kluba „Sokola“ in vojaške godbe. Večer priredi odbor. Dne 5. decembra običajni „Miklavžev večer“, kateremu bodeta reditelja brata Franjo Hribar in Vernik. Dne 17. decembra pa družbinski večer, pri katerem nastopi prvič „tamburaški zbor“ „Sokola“ in sodeluje pevski klub

„Sokola“. Reditelja temu večeru bodeta brata Josip Noll in Skale. Prvi jour-fixe v soboto bode v steklenem salonu čitalnice, ostala dva pa v dvorani čitalniški. Več o vsopredju pojedinih večerov poročali bodemo prilično.

— (Potrjena volitev.) C. kr. trgovinsko ministerstvo potrdilo je volitev g. Iv. Perdana predsednikom in g. Ant. Kleina podpredsednikom trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— (Slovensko gledališče.) „Ženski boj“ je igra, kateri se na prvi hip pozna, da ni enotno delo, nego da so jo po kolikor toliko duhovitem načrtu Scribe-a spisali njegovi pomočniki, katerih je imel celo vrsto. Posamne uloge te iz samih spletk sestavljene igre so za glumce jako hvaležne, nekatere pa prav površno izdelane, tako da jih je težko dobro igrati. Dandanes se je dramatika à la Scribe že preživela in ne preuzroča več onega utiska, kakor nekoč. Igralo se je vsekozi prav dobro, in gré g. Borštinkovi in g. Danilo, kakor tudi gospodom Danilo, Borštink in Sršen vsa hvala.

— (Čudna spekulacija.) Nemškega gledališča predstave so navadno kaj slabo obiskane in g. ravnatelj Freund je v velikih škripcih, ker ne ve, s čim bi privabil občinstvo. Toda g. Freund je glasom svaril, ki so jih razposlali razni c. in kr. konzulati, jako „spreten“ podjetnik, kateri si zna pomagati tudi v največji zadregi. Da so ta poročila kolikor toliko osnovana, kaže nam zadnja genijalna misel tega gospoda; dal je namreč s svojimi listki prelepiti naznanila o slovenski predstavi, nadejaje se, da bode s tem nekoliko ljudij premotil in k sebi privabil, kar se mu pa ni posrečilo. Zadnja beseda glede te spekulacije g. Freundu govorila se bode na drugem, v to pristojnem mestu.

— (Prof. dr. Oskar Gratzy,) neprosto-voljni humorist, ima smolo, naj se loti česar koli. To nam potrjuje nastopna tragikomična dogodbica. Dne 4. novembra vršil se je, kakor vsako leto, glavni raport častnikov. Gosp. prof. dr. Gratzy bil je tudi navzočen, in ker se mu je videla prilika jako ugodna, stopil je junaško pred polkovnika in s patetičnim glasom, kakor ga govori samo on v velikih momentih, prosil dovoljenja, da povabi vse gg. častnike na večerjo v kazinsko restavracijo in da sodeluje vojaška godba. Gosp. polkovnik privolil je rad in g. prof. dr. O. Gratzy odstopil je ponosno. Godba prišla je na lice mesta točno ob 3/4 na 8. uro in čakala do 9. ure a — „ura bije, človeka pa ni!“ Ob 9. uri pride v restavracijo g. polkovnik, neki g. major in prof. dr. O. Gratzy, kmalu za temi tudi zapovedujoči g. general, toda — povabljenega gosta ni bilo nijednega. Gosp. polkovnik videl je koj, kakšna je situacija in poslal je godbo domov, g. Gratzy pa je odrinil žalostnega srca in temne misli so mu rojile po glavi, ker si ni mogel razložiti ogromne — odsotnosti svojih povabljenecv. To je dogodbica komična stran, tragična pa je tožba, ki jo je baje naperil restavratör kazine proti gosp. prof. dr. Gratzyju zaradi — odškodnine.

— (Št. Jakobsko-Trnovska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) napravi v nedeljo dne 22. novembra t. l. ob 6. uri zvečer v prostorih Virantove hiše občni zbor z nastopnim dnevnim redom! 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev podružničnega načelnikstva. 4. Volltev dveh pregledovalcev računov. Po dovršenem zborovanju domača zabava, srečkanje in petje. K temu zborovanju najljubneje vabi člane in prijatelje društva odbor.

— (Mesečni shod muzejskega društva) bode prihodnjo sredo (13. t. m.) ob šesti uri zvečer v bralni sobi Rudolfinuma. Predaval bode gosp. Viljem Voss o predmetu: „Dolina Podkorenske Save v mineralogičnem oziru.“ Poslušat smejo priti tudi neudje.

— (Kmetovalec) ima v štev. 21. nastopno vsebino: Praktično orodje za robkanje turšice. — „Blak-Rot“ ali „črna rja“ na trtah. — Nekaj letošnjih izkušenj. — Tisa. — Pod katero žito se z najboljšim uspehom seje rdeča ali štajerska detelja. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene.

— („Znamenita drevesa.“) Prijatelj našega lista poslal nam je nastopni dodatek k listku, ki smo ga pod gorenjim naslovom priobčili pred kratkim: Učeni g. podlistkar nam je popisoval orjaška in znamenita drevesa po vseh delih sveta. Opozoril nas je tudi pri tej priliki na drevo, ki je

po pisateljevem mnenju najstarejše na vsi evropski celini. To je tisa, ki rase v vasi Strane, dve mali uri od Postojne ali jedno uro od nekdanjega Erazmova grada proti Nanosu. Znamenito drevo meri pri tleh 3-22 m. v obsegu in se razrašča dva metra od tal na deset kakor mož debelih vrhov, ki so še precej simetrično razpeti na vse strani in so do dvajset metrov dolgi. Od daleč vidi se tisa prav taka, kakor star brinjev grm. Navidezno je naša tisa še čvrsta, zdrava, če jo pa natančno opazuješ, zapaziš pri tleh precej dolgo špranjo in ob njej po leti nekoliko hudih vajakov — sršenov na straži, celo potno palico lahko utakneš v duplino. Ravno sedaj je njena zunanost starikava, ker se osiplje; precej po Božiču pa začne dobivati nove ige in droben sadek in Stranci pravijo, da je v postu najlepša. Prav ta njena zgodnja svatovska obleka je kriva, da jo za cvetno nedeljo kosmajo, da je joj; po vsi obsežni Hrenoviški župniji romajo blagoslovljene njene vejice. Nekoliko je krivo to, nekoliko pa škarpa, ki je na južni strani le dober meter od tise oddaljena, da tisa nekaj let sem vidno hira. V „Tisovcu“ sedaj ne najdeš nobene tise več, dobé se pa še mlada drevesca po pašnikih in po mejah. — Postojnski fotograf, marljivi gosp. Makso Šeber, obljubil mi je, da bode drage volje posnel znamenito tiso, kakor hitro se bode oblekla v spomladno obleko.

— (Martinova veselica,) katero je priredila sinoči čitalnica v Šiški pri Kostlerji, imela je poleg zabave tudi lep uspeh pevskega zbora. — Pet moških in mešanih zborov morali so vrli izvršitelji ponavljati. Vse priznanje vodi g. nadučitelju Javoršku in marljivim pevkam in pevce! Burko „Bratranec“ igrali so odlični člani „Dramatičnega društva“ dovršeno, zato pa želi burno zahvalo. V nekajenem redu zabavalo se je obilo došlih društvnikov in gostov pri dobri postrežbi. Vojaška godba avirala je prav izborno, kakor vedno.

— (Pritožba.) Občinski odbor v Medvodah izvoljen je bil že pred petimi leti in posluje še danes, kar je proti zakonskim določbam. Nekateri občani se naprosili, da iznesemo to v javnost, ker upajo, da so bode na ta način neredil konec sedanjim neznosnim razmeram v občini.

— (Odlikovanje.) Župana mesta Loža g. Gregorja Laha odlikoval je cesar z zlatim križcem za zasluge.

— (Vabilo na veselico,) katero priredila „Bratno društvo“ in „Zagorski Sokol“ v nedeljo dne 22. novembra 1881. v prostorih gospoda podstaroste Weinbergerja v Zagorji na korist društvene telovadnice. — Vspored: 1. Tombola. 2. Petje. 3. Šaljiva loterija. 4. Ples. 5. Čirum, Čarum, Čurum. Začetek ob 6. uri popoldne.

— (Dolenjsko pevsko društvo) priredi koncert za Prešernovo slavnost v narodnem domu Novomeškem v soboto dne 28. t. m. Vspored prijavimo o priliki.

— (Narodna čitalnica v Vinici) priredi veselico v nedeljo 22. t. m. z deklamacijo, petjem in gledališko igro „Bob iz Kranja“.

— (Občinske volitve v Črnomlju.) Županom bil je izvoljen g. Lavoslav Škubic, za odbornika pa gg. A. Lakner, J. Müller, A. Kunc in J. Schweiger.

— (Obsodba.) Odgovorni urednik Celjske „Deutsche Wacht“ g. Moric Duftschmid bil je obsojen pri c. kr. mestno-delegovanem sodišči v Celji, ker ni hotel vsprejeti nečega popravka dr. Dečka glede zadnje Sokolske pravde. Plačati mora 10 gld. globe in stroške pravde ter mora list prijaviti popravek v prihodnji številki.

— (Povodenj na Koroškem.) Okolu Rabla nastala je velika povodenj vsled deževja in južnega vremena. Rudarji delajo neprestano, da odstranijo opasnost. Cesta je na več krajih pretrgana in mnogo hiš je v veliki nevarnosti.

— (Dr. Jurij Tušar.) V Gorici umrl je v soboto upokojeni c. kr. gimnazijalni profesor g. dr. Jurij Tušar po daljši bolezni v 76. letu svoje starosti. Stareji obiskovalci Ljubljanske gimnazije bodo se ga gotovo spominjali. Lahka mu zemljica!

— (Konfiskacije.) Pretekli teden, ko nas je v kratkem doletela dvakratna konfiskacija, tudi za Tržaško slovansko časopisje ni bil srečen. Zapolnjeni sta bili poslednji številki „Naše Sloge“ in „Slovanskega Sveta“.

— (Slovenske šole v Gorici.) O tem predmetu piše „Nova Soča“: Slogini učni zavodi so našim ljubim laškim sosedom hud trn v peti;

radi bi jih uničili, ako bi mogli. Pretekli teden prišla sta te zavode pregledovat dva magistratova poslanca, ki sta natančno premerila vse sobe in določila tako-le: 1.) Okna v sobah otroškega vrta morajo se povečati, število otrok pa zmanjšati na 45. 2.) V II. razredu število učenek ne sme presežati 45. Te določbe je slavni naš manicipij potrdil ter „Slogi“ naročil, naj v teku tega meseca to naredbo izvrši. Z našimi učnimi zavodi se torej ravna po najstrožjih postavnih določbah, dasi se ima v ta namen manj opravičenega uzroka, nego na katerikoli mestni šoli ali v mestnih šolskih vrtih. V mestni šoli na Generališču (Edlingov prehod) so otroci natlačeni kakor slanički v sodu, a tamkaj se otroci ne podé iz šole. Tudi nekateri otroški vrti po mestu so mnogo bolj temni in napolnjeni nego „Slogin“ otroški vrt, a ž njimi se ima vse potrpljenje. — Učenk mej letom pa ni mogoče puščati iz šole, ker celo leto ne morejo biti brez pouka — v mestne itak že prenapolnjene šole pa ne gredo! — Zato bo „Sloga“ proti tako strogim določbam mestne gospode najbrže ugovarjala na višje mesto.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Gradec 15. novembra. Državni poslanec Karl on je težko obolel. Vsled notranjega krvavenja je trajno v nezvesti.

Berolin 15. novembra. „Reichsanzeiger“ javlja, da je v včerajši konferenci nemških in italijanskih delegatov v Monakovem se podpisal paragrafovani zapisnik.

Dunaj 16. novembra. Budgetni odsek državnozbornske delegacije pričel opoldne razpravo o ministerstvu vnanjih zadev. Chlumecky uprašal glede splošnega položaja trgovinsko-političnih obravnav, Suess o razmerah v Rumuniji. Potem je predložil Kalnoky svoj eksposé, ki prične sklicevaje se na znano včerajšo izjavo v ogerskem odseku. — Vojni odsek ogerski pod predstvom Ludovika Tisze pričel ob 10. uri zjutraj posvetovanja o vojnem budgetu. Navzoči: Bauer, Kallay, Fejervary, Szögyeny, Weckerle.

Dunaj 16. novembra. „Wiener Tagblatt“ prijavlja prošnjo do državnega pravdnštva, naj prične preiskavo zaradi vesti o avdijenci Javorskega pri cesarji, objavljeni dne 14. t. m. ter prosi borzno zbornico, da podpira to prošnjo.

Dunaj 16. novembra. Jutranji bletin o zdravju nadvojvodine Margarete: Jutranja remisija groznice 37.6. Abdominelné prikazni ponehujejo, istotako oteklina vranice; splošno stanje povoljno.

Praga 16. novembra. Grof Rihard Klam-Martinic umrl včeraj na graščini Smečna.

Razne vesti.

* (Velik potres na Japonskem) naredil je več škode, nego se je iz početka mislilo. Najmočnejši sunek trajal je skoro dve minuti in proizročil mnogo požarjev. Na tisoče ljudi je poginilo, železnice in mostovi so daleč okoli razdrti. Na mnogih krajih odprle so se globoke razpokline in protigale vsa občila. Na mnogih krajih nastali so zemljski usedi. Po poročilih angleškega poslanstva poginilo je 6500 ljudi in okoli 900 bilo je ranjenih. Potres je razrušil 75000 hiš in vrhu tega je še mnogo drugih poškodoval.

* (Nesreča v rudniku.) V Esseu bilo je v jami „kralj Ludovik“ vsled eksplozije ubitih 11 rudarjev, dva pa ranjena.

* (Velika tatvina v cerkvi.) V Antverpeni ulomili so tatovi v cerkev sv. Jakoba ter pokradli cerkvenih dragocenosti v vrednosti 100.000 frankov.

* (Umor na ulici.) V Tridentu umoril je neki delayec blizu stolne cerkve izdelovalca sodavode Mazzi-a. Zabodel ga je večkrat z nožem. To je v štirih dneh drugi umor, ki se je pripetil na javni cesti.

* (Požar.) V Benetkah pogorela je pretekli teden deloma palača „Durazzo.“ Škoda je velika. V veliki nevarnosti je bila bližnja palača „Rezzonico.“ Posrečilo se je ogenj omejiti.

* (Potres.) V Kragujevačkem okraju v Srbiji bil je pretekli četrtek hud potres. Tudi iz Hercegovine se poroča o potresih.

* (Hud vihar) divjal je pretekli teden tudi v Parizu in napravil veliko škodo. Plinove kandelabre je kar podiral, vozove prevračal in demoliral več kioskov. Podirajoči se dimniki ranili so več oseb težko jedno pa ubili.

* (Nesreča na železnici.) Blizu postaje Oljus na progi Ivangorod-Sosnovice na Ruskem skočil je vlak s tira. Trije vojaki so bili mrtvi, petdeset pa ranjenih.

* (Kolera v Damasku) razsaja prav hudo. Pretekli teden je bilo 276 mrtvih. Napadi bolezni so tako hudi, da ljudje kar na ulici padajo. Uzrok okuženju je baje slaba voda.

* (Požar petrolejskih virov.) Iz Bakua poroča se, da gore viri petrolja. Dozdaj zgorelo je dvestotisoč funtov nafte.

Imenik podružnic družbe sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

IV. Primorsko.

a) Goriško:

- I. Goriška moška:** 1. Dr. Anton Gregorič, prof. bogoslovja; 2. Anton Šantelj, gimn. profesor; 3. Valentin Kancler, učitelj. Namestniki: 1. Josip Ivančič, gimnaz. profesor; 2. Franc Furlani in 3. Franc Leban, poštna uradnika. Pokrovitelj 1. ustanovnikov 14 letnikov 82, podpornikov 17, skupaj 114. Gld. 92-72.
- Šempas:** 1. Iv. Kodre, vikar v Oseku; 2. Jernej Rajar, nadučitelj; 3. Josip Rijavec, posestnik. Namestniki: 1. A. Slokar, 2. Ivan Batič, 3. Jernej Batič. Ustanovnika 2, letnikov 19, podpornikov 9, skupaj 30. Gld. —.
- Ajdovska z okolico:** 1. Ivan Dugulin, župnik; 2. Fr. Petrič, 3. Anton Terčelj. Namestniki: 1. A. Lokar, 2. J. Budihna, 3. Dragotin Kravs. Ustanovnik 1, letnikov 46, podpornikov 7, skupaj 54. Gld. 104.—.
- Kobarid:** 1. Jakob Fon, vikarij v Krodu; 2. Anton Pipan, vikar; 3. —. Pokrovitelj 1. ustanovnikov 8, letnikov 18, podpornika 2, skupaj 29. Gld. 93-67.
- Boleco:** 1. Fran Illovar, dekan; 2. Adolf Komac, učitelj; 3. Gregor Šubič, kontrolor. Namestniki: 1. Alojzij Soré, c. kr. poštar; 2. —; 3. Fran Pečenko občinski tajnik. Ustanovnikov 6, letnikov 38, podpornika 2, skupaj 46. Gld. 34.—.
- Dornberg, Prvačina in Gradišče:** 1. Fil. Kramar, župnik; 2. Vinko Gregorič; 3. Josip Poljšak, župnik. Namestniki: 1. Simon Gregorič; 2. Ign. Križman ml.; 3. Josip Orel. Ustanovniki 3, letnikov 31, podporn. 110, skupaj 144. Gld. 17.—.
- Cerkljanski okraj (Cerkno):** 1. Mnsgr. Jos. Jeram, dekan; 2. Anton Kosmač; 3. Josip Kosec, kapelan. Namestniki: 1. Josip Šejbal; 2. Mohor Sedej. Ustanovnik 1, letnikov 24, podpornikov 50, skupaj 75. Gld. 32-26.
- Briska, sedež v Biljani:** 1. Lovro Juvančič, župnik; 2. Andrej Širok nadučitelj; 3. Hrabroslov Volarič, učitelj. Namestniki: 1. —; 2. Anton Skolaris. 3. M. Zamar. Ustanovnikov 7, letnikov 30, podpornikov 20, skupaj 57. Gld. 35.—.
- Goriška ženska:** 1. Josipina Premrov; 2. Marija Jug. 3. Pavla Koren. Namestnice: 1. Avgusta Šantelj; 2. Marija Klavžar; 3. Amalija Druha. Ustanovnice 18, letnic 157. Podpornice 166, skupaj 341. Gld. 300.—.
- Naklo na Krasu:** 1. —; 2. J. Kumar, 3. Ant. Pakiž, Namestnik: Jan. Strukelj. Skupaj 80. Gld. —.
- Tolmin:** 1. Josip Kragelj, dekan; 2. Kr. Bratina, nadučitelj; 3. Ivan Jug, sodnijski sluga. Namestniki: 1. Jos. Ivančič c. kr. notar; 2. Andrej Vrtovec, učitelj; 3. Fran Kavčič. Ustanovnikov 5, letnikov 25, skupaj 30. Gld. 100.—.
- Komenski okraj:** 1. Adol. Harmel, dekan v Komenu; 2. Alojzij Štrekelj, podžupan; 3. Edvard Štrekelj, duhovni pomočnik. Namestniki: 1. Alojzij Luznik, učitelj v Skrbini; 2. Josip Štrekelj učitelj na Gorjanskem; 3. Josip Kovačič, župan v Komenu. Ustanovnikov 9, letnikov 47, podporn. 80, skupaj 136. Gld. —.—. (Osnov. 1891.)
- Kanal:** V osnovi.

b) Trst:

- Tržaška moška:** 1. Mate Mandič, deželni poslanec; 2. L. Furlani, 3. —. Namestniki: 1. Fr. Žitko, 2. dr. H. Tuma, 3. F. Bartel. Pokrovitelji 4. ustanovnikov 40, letnikov 135, skupaj 179. Gld. 157-26.
- Tržaška ženska:** 1. Natalija Truden, 2. Marija Nadlišek, 3. Ljudmila Mankoč. Namestnice: 1. Justina Michelli, 2. Josipina Delkin, 3. Ana Ščuka. Pokroviteljica 1, ustanovnice 17, letnic 161, skupaj 179. Gld. 71-90.
- Sv. Ivan v Vrdeli pri Trstu:** 1. Ivan M. Vatovec trgovec; 2. Anton Trobec; 3. Josip Gašperšič. Namestnik: 1. Štefan Nadlišek. Ustanovnikov 10, letnikov 30, podpornika 2, skupaj 51. Gld. 33.—.
- Greta pri Trstu:** 1. Dragotin Martelanec, zasebnik; 2. Vatroslav Počivalnik, kapelan; 3. Anton Škabar. Namestniki: 1. —, 2. Josip Požar, 3. Fran Dolenc. Ustanovnikov 6, letnikov 88, podpornikov 21, skupaj 115. Gld. —.—.

c) Istra:

- Podgrad:** 1. Anton Rogač, dekan v Hrušici; 2. Ivan Nekerman, nadučitelj; 3. Fran Vajselj, učitelj. Namestniki: 1. Slavoj Jenko, nadžupan; 2. Ivan Benedik, župnik; 3. Ivan Makarovič. Pokrovitelj 2, ustanovnikov 7, letnikov 42, podpornikov 6, skupaj 57. Gld. 64.—.

Družba sv. Cirila in Metoda torej šteje o VI. veliki skupščini 98 podružnic.

Družbenikov je naznanjenih: za Kranjsko: (10 pokroviteljev pri vodstvu): Pokrovitelj 34, ustanovnikov 373, letnikov 1485, podpornikov 472, skupaj 2444; za Stajersko: Pokrovitelj 10, ustanovnikov 221, letnikov 1007, podpornikov 828, skupaj 2066; za Koroško: Pokrovitelj 1, ustanovnikov 52, letnikov 553, podpornikov 1384, skupaj 1990; za Goriško: Pokrovitelj 2, ustanovnikov 74, letnikov 517, podpornikov 463, skupaj 1136; za Tržaško: Pokrovitelj 5, ustanovnikov 73, letnikov 423, podpornikov 23, skupaj 524; za Istro: Pokrovitelj 2, ustanovnikov 7, letnikov 42, podpornikov 6, skupaj 57.

Po vseh deželah torej: Pokroviteljev 54, ustanovnikov 800, letnikov 4027, podpornikov 3176, vseh družbenikov 8217.

OPAZKA: Pri onih podružnicah, ki svojih udov niso po kategorijah naznanile, privzeli smo jih k zadnji vsoti. — Slavna načelnštva so tako natisnena, kakor so bila vodstvu na zadnje objavljena.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepeča čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatlja zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatel samo 2 gld. (81—141)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tuji:

15. novembra.

Pri **Matti**: Gerstl, Lengel, Schweinberger, Fakler, Ruhman, Tomasi, Löwy, Schink, Buchsbaum z Dunaja. — Goldenstein iz Gradca. — Pevič iz Pulja. — Kavčič iz Sela. — Semen z Vrhnice. — Fischman iz Budimpešte. — Rainer iz Inomosta.

Pri **Stenu**: Wohlmuth, Humel, Beidel, Bienenfeld, Kreidel z Dunaja. — Stern, Hauner iz Zagreba. — Takinz iz Velike Kaniže. — Heinrich iz Kranja. — Stern iz Gradca. — Globočnik iz Velikih Lašč. — Penza iz Mokronoga. — Bauer iz Florence.

Pri **avstrijskem cesarju**: Albrecht od sv. Ane.

Umrlj so v Ljubljani:

14. novembra: Terezija Kavčič, državnega pravdnika substituta žena, 33 let, Resljeva cesta št. 9, jetika.

V deželni bolnici:

13. novembra: Ivan Novak, mešetar, 47 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dne 14. novembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 61	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	6 80	Surovo maslo,	68
Jetmen,	4 56	Jajce, jedno,	3
Oves,	3 05	Mleko, liter,	8
Ajda,	5 36	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	4 55	Telečje	62
Koruz,	5 30	Svinjsko	54
Krompir,	2 32	Koštrunovo	40
Leča,	10	Pišanec,	35
Grah,	10	Golob	15
Fižol,	9	Seno, 100 kilo	187
Maslo,	82	Slama,	187
Mast,	66	Drva trda, 4 metr.	760
Špeh frišen	54	„ mehka, 4	420

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
14. nov.	7. zjutraj	727.3 mm.	13.0° C	sl. jzh.	obl.	750 mm.
	2. popol.	724.6 mm.	15.6° C	sl. jzh.	obl.	
	9. zvečer	727.1 mm.	10.4° C	sl. jzh.	obl.	dežja.
15. nov.	7. zjutraj	728.6 mm.	4.2° C	brezv.	megla	
	2. popol.	728.7 mm.	13.0° C	sl. jzh.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	730.3 mm.	8.8° C	sl. jzh.	obl.	

Srednja temperatura 13.0° in 8.7°, za 9.1° in 5.1° nad normalom.

Dunajska borza

dne 16. novembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	88 55	89 90
Srebrna renta	88 35	89 60
Zlata renta	108 15	108 35
5% marena renta	101 35	101 85
Akcije narodne banke	996	996
Kreditne akcije	263 50	266 25
London	118 30	118 10
Srebro	—	—
Napol.	9 39	9 39
C. kr. cekini	5 64	5 63
Nemške marke	58 10	58 02 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld. 25 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	181
Ogerska zlata renta 4%	—	102
Ogerska papirna renta 5%	—	99
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	121
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	116
Kreditne srečke	100 gld.	184
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	140
Tramway-društ. velj. 170 gld. n. v.	—	217

Mejnarodna PANORAMA

v Ljubljani

na Kongresnem trgu v „Tonhalle“.

Odperta vsak dan od 2. ure popoldne do 9. ure zvečer. — Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure popoldne in od 2. ure popoldne do 9. ure zvečer.

Ustopnina za osebo 20 kr. 6 ustopnic se dobi za 90 kr. Otroci 10 kr.

Od ponedeljka dne 16. t. m. do ušete srede dne 18. t. m.:

II. serija:

(986—3)

Pogledi Pariškega mesta in novi obrazi čudesne jame Lurške Matere Božje.

Kašlja ni več!

Stare in preizkušeno do-mače zdravilo so pristoi

Oskar Tietze-jevi **čebulni bonboni**

ki prese-netljivo hitro upliva-jo proti kašlju, hripavosti, zasli-zenju i. t. d. Že izborna sestava mojih bonbonov je porok za uspeh. Paziti je torej natančno na ime **Oskar Tietze** in na „čebulno znamko“, ker se prodajajo posnetki, ki so brez vrednosti ali celo škodljivi. — V svežnjih à 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekar F. Križan, Kromerit. Zaloga pri vseh lekarnah in trgovcih s specerijskim blagom. V Ljubljani pri: U. pl. Trakóczy-ju, lekarju in L. Grečel-aw, lekarju. (918-7)

Š. 20561.

Ustanove.

(938—8)

Za tekoče leto podeliti ima mestni magistrat Ljubljanski sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardinjevo v znesku . 80.35 gld.
2. Jurij Thalmeinerjevo „ „ . 86.26 gld.
3. Jos. Jak. Schillingovo „ „ . 86.10 gld.
4. Jan. Jost Weberjevo „ „ . 90.92 gld., do katerih imajo pravico hčere Ljubljanskih meščanov, ki so uboge, poštenega vedenja in so se letos omožile.
5. Jan. Nik. Kraškovičev v znesku 79.80 gld., do katere ima pravico uboga v St. Peterski fari rojeno dekla, ki se je letos omožila.
6. Jak. Ant. Fancojevo v znesku . 67.20 gld., do katere ima pravico uboga, poštena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. Jos. Feliks Sinnovo v znesku . 48.30 gld., do katere imata pravico dve najbolj revni deklici iz Ljubljane.
8. II. Ant. Raabovo v znesku . 205.— gld., Do ene polovice te ustanove ima pravico ubožna

- in poštena udova Ljubljanskega meščana, do druge polovice pa ima pravico obožna, dobro vzgojena hči Ljubljanskega meščana, ki se je letos omožila.
9. Mihael Pakič-ovo v znesku . 120.— gld., do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa njih udove.
10. Jan. Nep. Kovačev v znesku . 151.20 gld., katero je razdeliti med štiri v Ljubljani biva-joče revne očete ali udove matere, ki imajo po več otrok in ubožstva niso sami krivi.
11. Hel. Valentinjevo v znesku . 84.— gld., katero je razdeliti med otroke, rojene v Fran-čiškanski fari v Ljubljani, ki nimajo starišev in še niso 15 let stari.
12. Ustanovo za posle v znesku . 50.40 gld., katero je razdeliti med štiri uboge posle, ki več delati ne morejo in so na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove vložiti je s potrebnimi prilogami vred pri podpisnem magistratu

do 30. novembra letos.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

29. dan oktobra 1891. leta.

Župan: Grasselli, I. r.

Dr. Jakob Kavčič, c. kr. državnega pravdnika namestnik, javlja v svojem in v imenu svojih otrok **Stanka** in **Danice** prežujočo vest, da je njih nepozabna in nenadomestna soproga, oziroma mati, gospa

TEREZINA KAVČIČ ROJ. KOTNIG

sinoči ob 10. uri, po dolgotrajni mučni bolezni, prejemši svete zakramente za umirajočo in udana v voljo Najvišjega, v 33. letu svoje dobe, mirno izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb predrage ranjce bode v ponedeljek, dne 16. novembra, ob 1/4. uri popoldne iz hiše štev. 9 na Resljevi cesti na pokopališče pri sv. Krištofu, kjer bode položena k večnemu počitku v rodbinski grob.

Svete maše za zveličanje duše ranjce bodo se brale pri farni cerkvi sv. Petra.

Bodi predragi ranjci ohranjen blag spomin.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1891,

(997)

Posebna smrtna naznanila se ne dajo.

M. NEUMANN

prodaja po

goldinarjev **12** goldinarjev

moderne, 90 centimetrov dolge žakete za dame, iz črne adrije, z atlasovim podšivom in dobro podvlečene.

952—7)